СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXII. | Число 126. | Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 31. мая, 1924. | VOL. XXXII. | No. 126. | Jersey City, N. J., Saturday, May 31, 1924. | THREE CENTS

Ухвалюють нові видатки на фльоту.

ВАШІНГТОН, 28. мая. — Палата послів ухвалила нині приняти проект конґресмена Батлера про фльоту, після котрого федеральний уряд мавби видати коло 150 міліонів долярів на будову нових кружляків та на переміну старих боевих кораблів з опалюваних вуглем на опалювані нафтою.

МІНІСТЕР НЕ ХОТІВ КУПУВАТИ НАФТИ ВІД УРЯДУ.

ВАШІНГТОН, 28. мая. — Перед комітетом палати послів, що розслідже корабельну раду, зізнало кількох свідків, з котрих кождий є офіцером американської фльоти, що бувший міністер внутрішних справ, не хотів купувати нафти, потрібної для опалу фльоти, від федерального уряду, але від приватних підприємців. В той спосіб уряд стратив богато міліонів дол.

СЕНАТОР ЛА ФОЛЕТ ПРО ТРЕТУ ПАРТІЮ.

ВАШІНГТОН, 28. мая. — Сенатор Ла Фолет оголосив нині публично свого листа про свої політичні наміри на найблизчу будучність.

Каже він, що він згодиться заложити та повести провід в третій партії, як старі партії не зреформуються та не вичистять спомежи себе невідповідних уплнвів. Рівночасно сенатор остерігає поступовців перед конвенцією нібито поступових кругів у Ст. Пол, бо сю конвенцію хочуть захопити в свої руки комуністи.

Лист Ла Фолета викликав справдішну сензацію та занепокоєннє серед провідників старих партій.

ПОСТУПОВА КОНВЕНЦІЯ В СТ. ПОЛ ПОВОЛИ РОЗБИВАЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК, 28. мая. — Так званий комітет сорок-вісьмох заявив, що в наслідок листа Ла Фолета він відступає від так званої поступової конвенції в Ст. Пол.

ВИСУВАЮТЬ ГУВЕРА НА ЗАСТУПНИКА ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШІНГТОН, 28. мая. — Републиканські круги висувають тепер на кандидатуру на уряд заступника президента Злучених Держав теперішнього міністра торговлі Герберта Гувера. Говорять також про кандидатуру теперішнього міністра фльоти.

Як видно зі сих дискусій, републиканські провідники вважають уже справу кандидатури Кулиджа на уряд президента так гейби порішеною.

БУВШИЙ УРЯДНИК КЛЕНА РОСКРИВАЄ ОБМАНЧИВІ ЗАХОДИ КЛЕНА.

ВАШІНГТОН, 28. мая. — Перед комітетом сенату, що верифікує вибори, ставав нині яко свідок Кларк, бувший начальник („цісарський чарівник") Ку-Клакс-Клена, та роскрив дуже замітні річи про політичну акцію сеї орґанізації в користь сенатора Мейфілда, котрого вибір протестують яко добутий обманьствами.

Кларк сказав, що Клен рішив попирати вибір Майфілда, а щоби розбити противників, виставив фалшивого кандидата нібито від себе на те лишень, щоби сей зібрав на себе весь гнів противників. Він зізнав далі, що провідники Клена мають на ціли збогачуватися через участь в політиці та що ніяке слідство не викаже, кілько гроша видано на вибори приятелів Клена, бо гроші переходять руками провідників так, що їх ніхто не зможе прослідити.

РОЗСЛІДЖУЮТЬ ЛІЧНИЧУ ВАРТІСТЬ ОТРУЙНИХ ҐАЗІВ.

ЕДЖВУД, Меріленд, 28. мая. — Стація федеральної служби хемічного воювання стала теж робити спроби з лічничою вартістю отруйних ґазів, яких зі страшними наслідками вживано підчас послідної війни. Військові лікарі вже вспіли переконатися про лічничу силу не лишень хльоринового ґазу, але й так званого мутардового ґазу. Сей ґаз має помагати на сухоти так само, як хльориновий помагає на катари та інфлюенцу.

МЕЛОН ПРОТИ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНА, АЛЕ НЕ ДУЖЕ.

ВАШІНГТОН, 28. мая. — Секретар (міністер) скарбу Мелон уже розглянув докладно ухвалу конґресових палат про зниженнє податку та прийшов до переконання, що хоча законопроект не найліпший, однак все таки булоби шкода його ветувати. Тому він рішився предложити президентови Кулиджови опінію, в якій він не дає президентови ніякої ради, чи ветувати чи підписувати його.

НЕ ПОДОБАВСЯ ПЛЯН ПЕПЕРА.

НЮ ЙОРК, 28. мая. — Джан Кларк, бувший найвисший суддя нюйорського стейту, виступив остро проти пляну сенатора Пепера про приступленнє Злучених Держав до межидержавного суду. Кларк каже, що плян Пепера се хитра штучка, яка має на ціли вратувати честь непримиримих противників світового суду.

ФАРМЕРСЬКИЙ БЛЬОК ВИДАЄ СЕНАТОВИ УЛЬТИМАТ.

ВАШІНГТОН, 28. мая. — Сенатор Ґудинґ з Айдаго відвідав президента Кулиджа та заявив йому, що теперішне засіданнє конгресу не може покінчитися без ухвалення законів на допомогу фармерам.

Сенатор Ґудинґ заявився за законом Мекнері та Гоґена, проти котрого заявляється більшість палати послів.

ЗБИРАЮТЬСЯ АРЕШТУВАТИ 1,700 ЖІНОК.

ВАШІНГТОН, 28. мая. — На приказ шкільної ради федеральний податковий уряд з Чарлерой збирається арештувати 1,700 жінок та 300 мущин, які не захотіли заплатити шкільного податку.

ЖІНКА З ДИТИНОЮ НА РУКАХ ОБРАБУВАЛА БАНК.

ФАРМИНГТОН, Илиноис, 27. мая. — Норма Андерсон, гарна женщина 19 літ, взяла свого дволітного сина на руки та вибралася на розбій. Лишивши дитину в коритари банку Стінберґа, вона зайшла до банку та з револьвером в руках примусила службу видати собі готівкою півтора тисячі долярів. Опісля взяла хлопця, закликала авто та поїхала до дому, що лежить 12 миль від міста. Тут її вислідила поліція та заарештувала.

11 ЖЕРТВ ТОРНАДА В ОКЛАГОМІ.

ОКМАЛҐІ, Оклагома, 28. мая. — Наслідком страшного хмародеру, що навістив Ветимку, нафтові центра яких 30 миль звідси, погибло 11 осіб. Одного з них убив грім. а 10 других змела вода.

ВЕТЕРАНИ И СТЕЙТОВИЙ БОНУС.

По бонус для ветеранів зі стейту Ню Йорку зголосилося не більше й не менче, як 225000 ветеранів. Одну пяту частину аплікацій відослано назад через ріжні похибки в їх виповнюванню.

ДЕШЕВШЕ.

Через Ню Йорк переїзджав сими днями на Виставу Британської імперії Го Ком Тонґ, найбільший китайський банкир з міста Гонґконґа. Він говорив ґазетярам, що він лишив дома 29 жінок, і запевняв слухачів, що удержанне сих жінок його коштує менче, як Американця коштує удержаннє одної розведеної жінки.

ЖАБИ ВОРОГИ КОРОПІВ.

В одній шлеській німецькій ґазеті читаємо: В посілости Вармбрун спустили став, щоби розділити з нього риби, коропи, ріжних річників. Тисячі коропів лежало у намулі, а робітники перебирали риби, збірали до кошів. При цьому дописувач запримітив, що головно на більших коропах сиділи жаби з розчепіреними ногами. Ставничий пояснив, що жаби то дуже небезпечні вороги коропів і на рік можуть знищити в ставі 1—4 процент риби. Жаби вискакують коропови на спину, а передніми ногами сильно причіпляються до очей нещасливої риби. Потім жиють так на коропови, з його слизи і поживи, яку має в роті.

В отвертій, скорій воді коропи не так дуже бояться жаб, бо струєю скоро втікають перед ними. Та коли жабі вдасться вилізти на спину коропа, то він уже пропав, бо жаба так цупко держиться, що ніяк йому її позбутися. Смерть коропа слідує найдовше до 2—3 неділь, наслідком цього, що жаба причіпається передніми ногами в очні ямини коропа. Наслідком того очи коропа виплͅивають, він сліпне і мусить гинути з голоду. На доказ повищого підняв ставничий коропа, що важив около півтретя фунта. На коропі сиділа жаба, яку з трудом вдалося скинути з тіла риби. Короп цей був жовтіщої краски, як здорові риби, і виявляв уже лише дуже малі ознаки життя.

ЕСПЕРАНТО МОВА РАДІО-ТЕЛЄФОНУ.

9 Женеві (у Швайцарії) відбулася вступна конференція радіо-телефонії. Головним предметом конференції було установлення, якою мовою як спільною послугувалися би при радіо. На конференції були делеґати богато держав. На денному порядку було і внесення, щоби як есперанто приняти як помічну мову для подавання вістей в міжнароднім інтересі. Треба би впровадити цю мову на европейських і американських стаціях.

БОЛЬШЕВИКИ ЩЕ НЕ ЗАКИНУЛИ ПРОТИРЕЛІҐІЙНОГО БОЖЕВІЛЛЯ.

День 7-их роковин від упадку останнього російського царя прославляли (1 марта) в Рибінську на Волзі дововижним способом. Робітники і робітниці тамошнього Абакумовської фабрики спалили торжественно „святих і бога". Члени місцевої комуністичної орґанізації і робітники поставили костир і на ньому при звуках Марсилези і криків попалили богато ікон.

БІБЛІОТЕКА АКАД. М. ГРУШЕВСЬКОГО.

Народний Комісаріят Освіти рішив допомогти акад. Грушевському перевезти до Київа його бібліотеку, що находиться за кордонами України. Народній Комісаріят Освіти звернувся вже з прошеннем до митного Управління Уповноваженого Народнього Комісаріяту закордонної торговлі за безмитним перепуском названої бібліотеки із закордону.

ПОЇЗД ПЕРЕЇХАВ ПЯНИЦЮ, А ВІН ТАКИ ВИЙШОВ ЦІЛО.

Біля Нациша (в Юґославії) пяниця переходив через залізничі шини, але пошпотався, впав і вже не міг підвестися. В цій хвилі надіхав поїзд із двома льокомотивами і 24 вагонами. Машиніст не всилі вже був здержати поїзда. Коли поїзд переїхав понад пяницею, він підвівся і пійшов своєю дорогою. Передні колеса льокомотиви відкинули йому на бік голову і пяниця лежав так наздовж між шинами, поки не переїхав понад ним цілий поїзд. Не приключилося йому нічо, лише зі страху і шуму коліс трохи протверезився.

РАДІО-КОНЦЕРТ ОЗДОРОВИВ ГЛУХОНІМОГО.

Від уродження глухонімий молодий Медіолянець Джованні Беніні — як пишуть італійські ґазети — мав нагоду прислухатися радіо-концертови в Понте-Ляґоскуро. Він як і инші присутні позакладав собі на вуха слухавки, хоч і не надіявся почути бодай один звук концерту. Це льондонська язбанда давала через радіо музичні продукції. На превелике здивуваня Беніні негайно дав знаками зрозуміти, що і він чує музику. Лице молодця розяснилося весело, бож то вперше в життю почув він звуки музики. Лікар, що припадково був між присутними, сконстатував, що живчик Бенінія наслідком великого зворушення вдаряв 120 разів більше.

Друкарня „Свобода"

потребує

друкара Лайнотайпера (Linotype operator)

котрий вміє складати перфектно по українськи, як також вимагається знання анґлійської мови. Платня після умови. Голоситися межи 9. год. рано а 5. пополудни до Адм. „Свободи", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДО ПОКУПЦІВ КНИЖОК

Подається до відома нашим покупцям книжок, що книгарня „Свободи" заперестала висилати книжки за посліплатою (C. O. D.) а се тому, що часто трафляється, що адресат не є дома як листонош принесе пакунок, а без гроший він пакунка не лишить і тим самим завертає його назад до книгарні „Свободи", а ми мусимо покрити подвійні кошти пересилки.

Отже для оминення непорозумінь і щоби не здержувати висилок книжок для наших покупців, проситься разом зі замовленнем присилати і належитість.

КАЛЄНДАРІ НА ВИЧЕРПАННЮ КАЛЄНДАРІ НА ВИЧЕРПАННЮ

СПІШІТЬ З ЗАМОВЛЕННЯМИ

КАЛЄНДАР УКРАЇНСЬКОГО НАРОДН. СОЮЗА на 1924 рік

ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ ЛИШЕ .... 50 ЦЕНТІВ

БУЗЬОК

Перший український ілюстрований гумористичний календар в Америці, котрий містить в собі 90 дуже цікавих образків, 36 дотепних віршів, 45 цікавих приповідок і 150 довгих і коротких гарних та цікавих оповідань. Тому, кождий хто хоче розірвати собі тугу та розвеселитись, хай зараз собі його замовить.

ЦІНА 75 ЦЕНТІВ З ПЕРЕСИЛКОЮ.

Замовлення слати на адресу:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Повідомляємо своїх покупців, що маємо на складі лише повисше оголошені Календарі, а всякі другі Календарі вже вичерпані.

Президент Німеччини доручає Марксови скласти новий кабінет.

БЕРЛІН, 28. мая. — Президент Німеччини, др. Фрідріх Еберт, не пійшов за криком націоналістів у федеральному парляменті і не покликав на канцлера їх кандидатів, між якими на першому місці був колишній адмірал фон Тірпіц. Натомісць він доручив дотеперішньому премієрови д-рови Вільгельмови Марксови місію скласти новий кабінет.

Кажуть, що націоналісти покищо згодяться на премієрство Маркса під умовою, що інші найважнійші місця в кабінеті будуть обсаджені їх людьми. Вони видвигають кандидатури: фон Рабовіца на міністра закордонних справ, ґрафа Вестарпа, на міністра внутрішніх справ і Ціле на міністра хліборобства.

Також видвигають своїх кандидатів на важні позиції амбасадорів.

НАЦІОНАЛІСТ ГОЛОВОЮ НІМЕЦЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

БЕРЛІН, 28. мая. — Німецький федеральний парлямент вибрав нині своїм президентом Людвіґа Валлрафа. Се один з визначних провідників націоналістів.

БУЧІ В ПАРЛЯМЕНТІ.

БЕРЛІН, 28. мая. — Коли нині підчас голосования викликано імя фон Людендорфа і він виступив, щоб віддати свій голос, комуністичні посли піднесли вереск і прискочили до нього з піднесеними кулаками. Одначе проти них виступили націоналісти теж з кулаками і відігнали їх на їх місця.

ЗАДЛЯ УСУНЕННЯ БУЧ.

БЕРЛІН, 28. мая. — Центрові партії німецького парляменту небаром внесуть проект закона задля усунення буч в салі засідань парляменту.

По сьому закону свавільних послів усувано би із засідань і відбирано-б їм платні.

ЗА УСУНЕННЄ МІЛЬРАНА.

ПАРИЖ, 28. мая. — В сю неділю буде тут конґрес обєднаних соціялістів. Він заявиться за усуненнем президента Франції Александра Мільрана. Се має статися в сей спосіб, що соціялістичні посли не приймуть жадного кандидата на премієра, якого він предложить, і він мусітиме уступити.

Кандидатом на нового президента є Поль Пенлеве.

Акцію за зміною президента підпирає бувший премієр Арістід Бріян.

ЛИСТИ ПРЕМІЄРА ПУАНКАРЕ.

ЛОНДОН, 28. мая. — Французький премієр Пуанкаре написав перед своїм відходом два листи до британського премієра Мекданелда, в яких каже, що Франція може дійти з Анґлією до приятельського порозуміння на основі пляну комісії Доса.

ПАЧКОВАННЄ ГОРІВКИ.

ЛОНДОН, 28. мая. — Премієр Мекданелд заявив сьогодня в палаті громад, що британське правительство зробить все, що в його силі, щоб припинити нелеґальний ввіз горівок з Англії до Злучених Держав.

НЕ ВІРЯТЬ В „СМЕРТОНОСНИЙ ПРОМІНЬ".

ЛОНДОН, 28. мая. — Знавці із щораз більшою сумнівностю ставляться до „смертоносного проміння", який винайшов, як каже, Г. Ґрінделя Метюс. Вони кажуть, що сумніваються в успішність того проміння.

КОНТРОЛЯ ЗОРУЖЕНЬ ЕВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 28. мая. — Велика Британія звернулась до Ліґи Народів із зазивом, щоб вона взяла на себе контролю над оружними силами держав у Середній Европі, на основі сан-жерменського договору.

РЕЗОЛЮЦІЯ ДЛЯ ТРОЦЬКОГО.

МОСКВА, 28. мая. — Нині обновилась тут на зїзді російської комуністичної партії спірка Леона Троцького з другими большевицькими лідерами, яка велась тут минулої зими.

Голова „третього інтернаціоналу" Зіновєв визвав Троцького, кажучи, що сі, що вели спір, повинні вийти наперед і призначись до вини.

Тоді Троцький вийшов і заявив, що він не був противником політики російської комуністичної партії, а тільки заявлявся за свобідною критикою її політики її членами на основі їх чесних переконань, що ся політика помилкова.

Проти сього становища Троцького виступили всі дальші бесідники, а між ними вдруге Зіновєв і Сталін, заявляючи, що в партії мусить бути строга карність, єдність і послух її постановам.

Вкінці зїзд ухвалив резолюцію Троцькому, щоб набудуче був карним членом партії і Троцький запевнив зїзд про свою льояльність для партії.

РІЗКИЙ ПРОТЕСТ ЯПОНІЇ.

ТОКІО, столиця Японії, 28. мая. — Японське правительство вислало ноту з різким протестом проти іміґраційного закона, який ухвалив американський конґрес, а який містить постанову про виключенне Японців з іміґрації до Злучених Держав.

Японський міністер закордонних справ Мацуі заявив, що Японія все буде проти того закона.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сиві і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належіть висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тил. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

З НИНІШНОЇ ЕВРОПИ

Політичне положення Европи не вияснилося, а заплутується чимраз то гірше.

До війни воно мало кілька ран, кілька запальних пунктів, а нині, куди не глянь скрізь якийсь камінь преткновенія. До війни було питання балканське, дарданельське та альзацьке, — нині тих питань, як ворон перед бурею.

Поміж ними на першім місці стоїть питання німецько-французьке. Стара, як світ історія. Два незгідливі сусіди, котрі безнастанно сваряться між собою.

А властиво не сусіди, а сусід і сусідка, бо Франція подібна до сварливої баби, з котрою годі жити в добрій згоді.

Як рівнати Францію з Німеччиною, то треба сказати, що Франція повиннаб сидіти і Бога хвалити. В неї богато землі, в неї на довгі часи є що робити і нема клопоту, що людям за тісно буде, Франція не потребує боятися, що буде мати за богато мешканців, а за мало землі. Противно, її приріст населення такий малий і з року на рік меньший, що там виринає питання, хто тую землю управить, котра є.

Франція держава континентальна, але вона з трох боків облита морем, значиться перед нею стоїть отвором цілий світ, вона може з цілого світа тягнути ті соки, які дає добре розвита торговля.

А всеж таки Франція розпалила світову пожежу бо її було за мало землі, бо вона хотіла відібрати від Німців Ельзас-Льотрінґен, країни здавен-давна німецькі. І відібрала. Ну, так значиться, повиннаб вдоволитися і сидіти тихо. Де там. Її треба гроший. Француз не любить працювати. Німець працює, поки може, поки ноги за собою тягне, а Француз до 40. року, по сороковім він хоче пити каву, їсти свою булку і читати „Фіґаро", „Матен", чи яку там другу крикливу ґазету. Тому то пан Пуанкаре не дає цілій Европі спокою, окупує німецькі землі, забирає Поруря, найбільш промислову німецьку країну, каже Німцям утримувати пів міліона французького війска та ще як утримувати? — щоб простий вояк жив, як ґенерал, бо інакше французькі вояки не хотіли би сидіти в німецьких окупованих землях, — тому то пан Пуанкаре трівожить цілий світ, бо Французам замало здобутої землі, замало чести, що вони нібито побідили, їм треба ще грошей, богато, дуже богато гроший, і тії гроші мають дати Німці.

Німці народ тихий, спокійний, Вільгельм II. 25 літ панував в мирі, хоч за час японської війни міг був сторощити Росію, а підчас бурської на довгі часи ослабити Анґлію. Ославлений німецький мілітаризм представлявся на ділі так, що в Німеччині на освіту йшло богато більше міліонів марок, ніж на армію і фльоту. Німці і тепер платили би Французам відшкодовання, але коли би Франція мудро і чесно порозумілася з ними. Коли я хочу, щоби мій довжник сплачував мені довг, то я не буду підкопувати його спосібність до праці, не буду його руйнувати, але ще й допоможу йому, щоби він міг мені платити. Франція робить все можливе, щоби тільки Німці не були в силі платити ті відшкодовання. По перше жадає таких сум, яких ніхто й ніколи не може заплати. Тим у Німеччині викликує розпучливий настрій. Німці кажуть: маємо працювати як невільники, на те, щоби Французи мали защо дуріти, то краще най то всьо лихий бере, кращ енай Европа валиться. По друге Франція забрала від Німців надренські провінції, а Полякам дала Шлеск і польський коридор. Якже Німці, не маючи ні вугля, ні заліза, зароблять ті гроші, яких від них Франція жадає? По третє Франція зруйнувала німецьку валюту і в той спосіб на довгі часи зробила Німців неспосібними до сплати. По четверте Франція підюджує проти Німців то Польщу, то Чехів, кого лиш може, а потім кричить, що Німці мають тайні боєві орґанізації. Який же був би цей народ, котрий бачить, що на нього гострять ніж і нічого не робить? Не вільно Німеччині тримати явної оружної сили, якої їй треба, щоби обороняти свого і так уже дуже окроєного стану посідання, то вона мусить творити тайні орґанізації, бо Німці це не раби, не якісь кацапи, привиклі до кнута то царів Миколаїв, то зарів Троцьких, це люди, що не можуть уявити собі, як можна жити в неволі.

Одним словом Франція робить усе можливе, щоб до згоди з Німцями не дійти, чого доказом навіть останні промови пана Пуанкаре і взагалі ціле його поступовання з проектом комісії експертів. Франція поступає нечесно і не мудро, вона грається з огнем. Через те, що німецько-французьке питання не вирішене, не може бути вирішена також доля Европи на найблисшу будучність. Німеччина, це розгонове колесо Европи. Як воно не крутиться скоро і справно, то ціла фабрика не працює як треба. Тій фабриці, що зветься Европа грозить катастрофа, бо взявся її провадити інжінер нервовий, і нерозважний, засліплений у своїм шовінізмі п. Пуанкаре... **В.**

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ В АМЕРИЦІ ПОВИНЕН ПЛАТИТИ НАРОДНИЙ ПОДАТОК, ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ В СТАРОМУ КРАЮ. ЖЕРТВИ НАЛЕЖИТЬ СЛАТИ НА АДРЕСУ:
OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

З ПОЛЬЩІ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи" з Европи").

..Польща завдячую своє воскресення Німцям. Німецькі війска вібдили польські землі від Москалів, здобули російські твердині на теріторії польській, завели там лад і установили перше правительство польське. Колиб не Німці, Польща булаби нині що найбільше одною із совітських републик, як є Україна або Татарщина.

Та Поляки каменем відплатили Німцям за їх хліб. В даний мент, як Німеччина переходила важку крізу, стали по стороні антанти і забуваючи про дізнане добро, про своє визволеннє з кіхтів Росії, забрали від Німців т. зв. польський коридор, Познаньщину іщо найкращу частину високо промислового Шлеску. Рівночасно витягнули Поляки свої хищі кіхті по землі Литвинів, Білорусинів і Українці.

Невольник не вдоволився волею, а захотів поневолювати других. І поневолює. Більша половина земель теперішньої Речі Посполитої польської, це чужі землі, а більше ніж третина населення, це населення не польське.

До цього грабунку, до цеї соромної політичної грабежі дійшла Польща головно завдяки протекції Французів, котрі гадають, що таким чином будуть мати на сході великого союзника, котрий на випадок війни буде тахувати Німців від сходу.

Так повстала на орґанізмі Европи нова рана, більша і гірше небезпечна від передвоєнної балканської або альзацької небезпеки. Коли би Поляки мали політичний розум, то булиб вони скористали з большевицького террору, булиб загарбаним землям і народам дали автономію і таким чином довели до примирення, до того простого висновку, що, коли не маєш власної держави, то краще будь під польською, ніж під большевицькою владою, бо большевики грабують, мордують, насилують віру і свободу думки.

Але Поляки не з тих. Вони на сході Европи забажали грати тую ролю, яку тепер на заході грають Французи. Їм забажалося бути „сплендіт націон", котра має право угнітати загарбані народи, знущатися над ними і винародовлювати їх. Це вони й роблять дуже систематично. Парцелюють українські землі, але між Поляків, кольонізують, але Мазурами, закладають школи, але польські, насилають урядників, але Поляків, а Українців переслідують економічно, політично і культурно, вживаючи ще гірших ґвалтів, ще гіршої насили, ніж Французи в Рурщині і в окупованих землях.

Французи й Поляки, це виновники нинішного горя Европи. Як у 70 міліонах Німців накипає злість і жадоба до закуріченого ґалійського когута, так серед 40 міліонів Українців росте гірке почуття кривди, яка їм діється від хижого стріпіхатого польського вірла. Коли до того додоти Білорусинів, Литвинів, покривджених Мадярів, тощо, то вийде, що **нині є в Европі яких 150 (сто пятьдесять!) міліонів людий, невдоволених своєю судьбою,** котрі тільки чекають хвилини, щоби усунути причину свого горя і кривди.

А тая причина — то не більше як 50 міліонів Французів і Поляків. Чиж це не сором не тільки для Европи, але й для цілого світа, котрий дивиться на ті гістерично-хижацькі інстинкти Французів і Поляків і мовчить? А кождий день наближає нас до катастрофи і чим вибух її буде відтягатися з тим більшою силою потрясе він колись контінентом.

Европа і цілий політично думаючий світ, усі, що несуть на собі відповідальність за судьбу історії, не можуть удавати дурних, не можуть казати, що вони не знали про наміри Французів і Поляків, про їх канібальські апетити. Пан Пуанкаре і президент Войцеховскі думають на голос. Ось перед кількома днями теперішний голова Польщі на відчиненню ярмарку в Познанню сказав виразно, що **Польща має таку сильну армію, що вона нікому не позволить мішатись в справи національних меньшостий у Польщі.** І мало того. Він виразно заявив, що **Польща здобула богато, але не всьо, чого вона хоче і потрібує.** Сказане ясно. Данціґ, Ковно, Одеса, Київ і так дальше і так дальше повинні чекати, поки Польща не буде ласкава їх зїсти. Треба бути вдячним пану Войцеховському за його щирість і правдомовність. Бо коли так говорить соціяліст, котрий за свої вільнодумні стремління карався по всіляких вязницях, то що тоді думати про Ґрабських, Ґломбінських, Стронських і про всю тую польську націоналістичну банду, котра виховалася в ідеольоґії Яреми Вишневицького і нічо більше понад „огнем імечем" не знає! Президент Войцеховскі сказав правду, висловив те, чого хочуть Поляки і тому нам не вільно дурити себе жадними надіями на воєвідські автономії і на зїзди воєводів волинських на малопольських, котрі нібито мають дати нам якісь нові права, якесь людське істновання в межах Польської Речі Посполитої, бо того буцім то домагається Мекданелд, чи хтось там другий.

На село людий дурити! З усіх тих плянів курка сміялася би. Це все робиться для замилення очий, для того, щоби дальше оббріхувати публичну опінію та баламутити **„дурних Русинів",** якщо єсть ще такі дурні на світі.

Українцям треба консолідуватися, треба єдинити свої сили, треба направляти похибки, які пороблено в останних роках, треба позбутися старих гріхів, щоби, як прийде слушний час свою народну справу поставити на сильнійшім ґрунті ніж той, на якім вона стояла між 1917 а 1923 роком.

Тільки з народом здоровим, сильним і свідомим своїх прав та своїх політично-національних стремлінь числиться нинішний світ! **В.**

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

І. К. Тейлор, Па.: Ви, добродію, не у ті двері потрапили. Тоті, що ведуть вас на мотузі большевицького лукавства і брехні, хай передівсім зладять резолюцію проти своїх московських „панів", які вигубили міліони українського робучого люду.

П—н, Фол Риверс, Масс.: Не поміщуємо дописів без підпису, хоч не перечимо, що „червоний аґент" міг таке вчинити. Бо люди, які продають себе на послуги катам свого народу, спосібні учинити і найпідліще діло.

ПОДЯКА

Сею дорогою складаю щиру подяку українській громаді в Рочестер, Н. Й., що так щиро заопікувалась і до нині підмогає час від часу мене і діти. Рік минув, як мій муж помер та лишив мене межи зовсім чужими людьми з восмеро дрібними дітьми. А що небіщик належав до У. Н. Союза і братства, то мав через те добру знакомість і добре імя.

Місто дає чотиром найменшим утримання, а четверо маю при собі. Сама ходжу до фабрики і старший хлопець (16 літ) мені помогає і так жиємо.

Українці в Рочестер зрозуміли моє положення і час від часу мені помагають, своїми жертвами.

Се є громада, що зрозуміла серцем клич: помагаймо вдовам і сиротам!

Най Вас і ваші родини Бог має в опіці і хоронить від такого нещастя, яке постигло мене і мої діти.

А від мене щира подяка!
Най жиє український народ!

Катерина Кікта.

ПЕРШИЙ ДЕЛЕҐАТСЬКИЙ ЗЇЗД УКРАЇНСЬКОЇ СЕЛЯНСЬКОЇ СПІЛКИ НА ЕМІҐРАЦІЇ.

Головний Комітет Укр. Село-Спілки подав наочні відомости про орґанізацію, склад Село-Спілки та працю в ній (діяграми й схеми).

Виставка зробила дуже добре враження як на делеґатів, так і на гостий. Особливо цікавила ріжноманітність виробів Гарбарських Курсів і викликала здивовання, що за такий короткий час навчання при відсутности вільного часу (слухачі займалися на курсах з 5 год. дня, а з 7 год. ранку до 5 год. були заняті фізичною працею на військових роботах) слухачі їх встигли стільки зробити, не маючи для того спеціяльних машин, а лише примітивні власноручно вироблені приладдя.

Виставу одвідав представник міністерства Освіти ЧСР, який висловив здивовання з приводу кольосальних наслідків роботи та жаль, що чеське громадянство заздалегідь не було поінформоване про неї.

Після перерви зїзд вислухав звіт Головного Комітету Село-Спілки та Ревізійної Комісії, в якому зазначено, що еміґраційні умови викликали потребу спеціяльного товариства, яке взяло на себе захист інтересів українського селянства. Декілька українських діячів, головно тих, що провадили справу Української Селянської Спілки на Україні, взялися за згуртування і обєднання українського селянства на еміґрації.

З ініціятиви т.т. Микити Шаповала та Никифора Григориїва скликано було 7-го вересня 1922 р. орґанізаційні збори в кількости 5 душ.

На протязі 4-ох місяців орґанізація Село-Спілка розрослася до 6 філій, обрано тимчасовий Головний Орґанізаційний Комітет, який приміщував членів Село-Спілки на працю, на науку в господарські школи і закладав для них окремі курси. 30-го вересня 1923 р. відбулись Установчі Збори Селянської Спілки на підставі 27, VII ц. р. статуту і з того часу Українська Селянська Спілка стала на шлях леґального існування.

Головна Рада, обрана Установчими Зборами, виділила з себе Головний Комітет в складі: голови т. Сумневича Федіра, заступника голови т. Шаповала Миколи, секретаря т. Зозулі Якова та членів: т.т. Ісаєвича Дмитра і Богацького Павла, а також Мировий Суд в складі т. Ріпецького Степана, т. Грабова Якимо, т. Денисенка Григорія, т. Зозулі Якова і т. Галаґана Миколи.

За час з 30-го вересня 1923 р. по 25 квітня 1924 р. Головна Рада мала 6 засідань, на яких полагоджено 36 справ, а також 35 засідань Головного Комітету, на яких розглянуто 33 справи.

1) **Секретаріят** за 7 місяців полагодив більше 2,000 справ. Щоденних одвідувачів секретаріяту пересічно бувало 5—10 осіб, а за 7 місяців до 1,000 осіб.

2) **Орґанізаційний відділ** мав головним завданням орґанізацію селян на еміґрації, скерування їх думки в напрямку професійної солідарности, підшукування праці безробітним, орґанізацію матеріяльної та юридичної допомоги. В орґанізації селян зверталося увагу на ґалицькі робітничі відділи з одного боку, а з другого на приватні робітничі артілі. Не дивлячись на трудноші, особливо ворожі виступи в деяких робітничих відділах команди, орґанізація селянства невпинно посувалась вперед. Тепер на теренах Чехословаччини існує 23 філії Село-Спілки з 859 дійсних членів і 750 прихильників-кандидатів.

Головний Комітет влаштував: лекцій, відчитаних уповноваженими Головного Комітету — 91; вислав делеґатів на установчі збори по філіях та по нічних справах — 32; вислав делеґатів на свята філій — 5; післав інструкторів на місця — 14 раз.

Для трудової й матеріяльної допомоги, крім щоденної праці для заспокоєння матеріяльних потреб членів, Головний Комітет, створив при селянській Спілці Бюро Праці та Ощадно-Позичкову Касу.

За неповних 2 місяці праці, з 1-го березня починаючи, до Бюра зголосилося потрібуючих праці 70 осіб; з них приняли працю 46 осіб. За свої послуги Бюро Праці жадних грошей ні від робітників, ані від роботодавців не бере.

Ощадно-Позичкова Каса фактично розпочала свою діяльність лише 5-го квітня б. р. на автономних і кооперативних засадах. Основний капітал каси склався з позичок, одержаних від Головного Комітету Спілки та Українського Громадського Комітету по 5 тисяч, які наступають що місячними ратами по 1,000 кч. Трьохтижневу діяльність каси можна вважати досить успішною; за цей час вписалось 56 членів, які внесли 58 паїв на суму 1,740 кч. По ріжних рахунках до каси поступило 5,701 кч. 90 гал., видано позичок 10 особам на суму 2,980 кч. 40 гал. На 27. квітня в касі лишалося готівкою 2,721 кч. 48 гал.

Касою управляє Орґанізаційний Комітет в складі: Якима Грабова, Аркадія Животка і Демида Олександровича.

При Орґанізаційному Відділі Головного Комітету Селоспілки існує „Український Союз Шоферів та Механіків".

Культурно-Освітний Відділ 1) уряджував потрібні курси й керував ними; 2) впорядкував бібліотеку при Головнім Комітеті а також бібліотеки та читальні по філіях, курсах та школах Спілки; 3) задовольняв книжками та ґазетами; 4) видавав потрібні лекції для слухачів своїх курсів; 5) допомагав окремим особам вступити до тієї чи иншої чеської школи (42 особи).

Курси уряджено такі: 1) Кооперативні Курси в Празі для 40 душ на 12 місяців; 2) Кооперативні Курси в Йозефові для 214 душ на 12 місяців; 3) Курси стеноґрафічні при Кооперативній Школі в Йозефові для 20 д. на 12 місяців; 4) Гарбарські Курси в Празі для 20 душ на 9 місяців; 5) Курси Миловарства при Гарбарських Курсах в Празі для 32 душ на 2 місяці; 6) Шоферські Курси в Миловицях коло Ліси для 28 душ на 7 міс.; 7) Гарбарські Курси в Йозефові для 100 душ на 6 місяців.

В проґрами навчання запроваджено, крім фахових дісциплін: 1) історію відродження українського народу, 2) предмети українознавства, 3) предмети чехознавства.

Публичних лекцій та рефератів по філіях, помимо влаштованих самими філіями, Культ.-Освітний Відділ урядив 27.

Окрім того Головний Комітет уділяв допомогу в формі позичок та субсидій на шкільні потреби членам Спілки. Видано таких субсидій і позичок на суму 37.000 кч.

Після заслухання протоколу Ревізійної Комісії Зїзд, на пропозицію останньої, ухвалив прийняти звіт до відома і висловити Головному Комітетові абсолюторіюм та подяку за його працю, а також подяку за працю всім його співробітникам.

Після цього делеґати зїзду відвідали виставу „Наталки Полтавки" українського театру Садовського в Празі.

Другого дня засідання розпочалося докладом Н. Григориїва про „Значіння Селянської Спілки". Розповівши коротко про історію витворення в суспільстві маючих (пануючих) і немаючих (підлеглих) верств та сталої невпинної боротьби між ними, докладчик зазначив, що наші часи проходять під знаком рішучої, велетенської боротьби працюючих верств робітництва і селянства за кращу долю, за економічну і політичну рівність, за демократію. Накопичення культурних здобутків і рознесення їх з міст на села та викликані світовою війною пересування людських мас сприяли усвідомленню трудящого населення, підняли його до боротьби з пануючими верствами за свої інтереси. По всьому світові йде визвольний рух робітництва й селянства, які стремлять до перебрання в свої руки загарбаних у них природних і культурних засобів життя та влади, як засобу здійснення своїх змагань і витворення нового ладу, при якому-б були забезпечені їхні інтереси.

Історичне поневолення України денаціоналізувало заможні верстви її населення та спричинилося до переходу всіх культурних і природних скарбів в руки пануючих заможніх чужинців. Головним репрезентантом української нації залишилось бідне, трудяще, економічно і політично поневолене селянство. Його визволення означає усунення панування над ним чужих заможніх верств, скасування кольоніяльного визиску українського села сусідніми державами, тоб то: визволення української нації. Пануючі чужинці самі добровільно не зречуться свого панування. Тому необхідно бороться. Бороться можна двома способами: зброєю й господарством. Тому українське селянство повинно захопити в свої руки всі функції народнього господарства, щоб не потрібувати послуг національностий, приналежних до инших держав, які тепер виконують головні функції державно-господарського життя на Україні і підпорядковують її своїм державам. Тільки тоді, коли український нарід забере в свої руки провід господарством України, стане він володарем її, спроможним збудувати свою вільну незалежну державність. На Селянській Спілці лежить завдання перевести це в життя. Згуртувати українське селянство в Село-Спілки, які допоможуть йому усвідомити своє значіння в державно-громадському життю, свої інтереси і потреби, а даючи фахову і громадську освіту та певний досвід, створять з нього ту силу, котра спроможеться перебрати в свої руки функції господарського життя на Україні не тільки в хліборобстві, але й в торгу і промисловости, що покладе головну підвалину під українське самостійне життя; після чого трудовому селянству значно легше буде взяти в свої руки політичні державно-громадські функції і над національно господарською незалежністю надбудувати державно політичні форми вільної незалежної української республіки трудящого люду.

(Дальше буде).

ПОЗІР! ПОЗІР!
ГРОМАДЯНИ НЮ ЙОРКУ!
До протесту за свіжо пролиту кров з молодих грудий Василя Дашкевича, Петра Андрусика, Олекси Гнатюка, Миколи Харинюка і десяток других невинних жертв наїзника-Ляха!
В НЕДІЛЮ, 1-ГО ЧЕРВНЯ С. Р.
о годині 2-гій сполудня
ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ
в Укр. Народнім Домі
217 E. 6th ST., NEW YORK, N. Y.
Промовляти буде
Др. С. Демидчук і гр. О. Ревюк.
Громадяни і Громадянки! Не пора на забави, не пора на сварні, коли ворог триюмфує! До протесту, до праці й боротьби! Покажім, що не здусить нас! Приходіть всі на віче як найчисленнійше, мущини й жінки, хлопці й дівчата! Всі, як один. Рамя об рамя. Груди при груди!
Неділя 1-го червня! Памятайте на 1-го мая!
Ліга Ам. Гор. Укр. Походження.

НЕСПОДІВАНУ РАДІСТЬ.
Викликує календар Бузьок у своїх властителів коли вони побачать, що кожда сторона в календарі і майже кождий жарт має свої окремі ілюстрації. Властителем Бузька може те стати за 75 центів в книгарни „СВОБОДИ".

УКРАЇНСЬКА МИСТЕЦЬКА СТУДІЯ.

Нове вогнище української культури на чужині.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Цими днями я мав нагоду близче познайомитися з працею „Української Студії Плястичного Мистецтва", недавно заснованої у Празі.

Студія міститься на пятім поверсі новозбудованої камениці в одній з найкращих празьких улиць — Народній. Помешкання досить велике й вигідне, багато „горішнього" світла, окремий вхід.

Студія має 10 професорів, виключно Українців і знавців свого діла. Рисунок викладають професори **С. Мако і Кулець,** графіку — проф. **І. Мозалевський,** скульптуру — проф. **Стаховський,** архитектуру — проф. **С. Тимошенко,** перспективу — проф. **Січинський,** анатомію — проф. **Літов,** історію мистецтва — проф. **Д. Антонович,** клясичну археольоґію — проф. **Слюсаренко,** естетику — проф. **Мірчук.**

Про де-котрих з цих професорів треба сказати окремо кілька слів. **Проф. Сергій Мако** учився в петербурській академії, потім жив довший час у Франції. Прославився, як талановитий портретист, має міжнародне імя. Нині він є душею Студії й захоплюється ідеєю витворення національно-української мистецької школи, тільно ївід чужих впливів.

Проф. **Іван Мозалевський** по смерти Нарбута є без сумніву найвидатнійшим українським ґрафіком. Він однаково досконало опановує всі форми ґрафіки, не виключаючи й мініятюри. Щодо останньої, то може в цілім світі тепер не знайдеться йому рівного, бо він винайшов свої власні способи писання мініятюр, яких ніхто не знає.

Проф. **Стаховський** (брат бувшого посла УНР. в Анґлії) вийшов з французької різьбярської школи, однак не захопився її крайностями, а взяв од неї саме тільки добре. Проф. **Тимошенко** належить до найвиднійших українських архитектів; в його працях український національний стиль щасливо сполучується з вимогами сучасної будівничої техніки. Про нього жартуючи кажуть, що він потрафить збудувати навіть американський хмародер в українськім стилі — й нічого, буде добре! Нарешті, проф. **Кулець** є учнем краківської академії й має у фахових малярських кругах дуже добру репутацію.

Учнів Студія має кілька десятків. Це все люде, що вже й ранійше малювали, різбили та креслили, але без належного керовництва — „як Бог на душу положить". Де-котрі з них вже навіть здобули собі де-яке імя. Є серед них, розуміється, більш і меньш талановиті, але всі вони однаково пильно працюють і однаково щасливі, що нарешті опинились у добрих руках.

Ціла Студія тримається виключно „ідеалізмі" її професорів та учнів. Професори не побирають за свій труд ніякої платні, а живуть тими скромними стипендіями, які їм виплачує чеський уряд чи Громком, або привтаними заробітками. Учні також живуть своїми студентськими стипендіями, отже мусять уривати час од своїх студій на инших вищих школах, щоб ходити до Студії. Тих коштів, що відпускається спеціяльно на Студію, ледве стає на оплату помешкання та на необхідне підручне приладдя.

Але Студія, очевидно, зародилась під щасливою зорею, бо професори й студенти навпереваги складають докази свого ідеалізму й свого бажання служити українському мистецтву. Пощастило Студії навіть най натурщика, бо знайшовся такий український студент, який має тіло грецького бога й радо служить моделлю нашим будучим Рафаелям, Рембрандтам і Кановам.

Незабаром у Студії має відкритись „професорська вистава", себ-то вистава праць тих професорів, що викладають у Студії плястичне мистецтво. Мета цеї вистави — показати передовсім Чехам, які сили стоять на чолі Студії. Нема сумніву, що вистава буде імпонуюча — принаймні, вона може такою бути, — а тоді певне знайдуться й більші кошти на перетворенне Студії в правдиву Академію Мистецтва.

Прага, у травні.

Радянин.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

Позір! Джерзи Сити і околиця, Позір!

ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА „УКРАЇНСЬКА СІЧ"

відділ 170 У. Н. Союза

уряджується

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО ЧЕРВНЯ (June) 1924 Р.

в ORCHARD GROVE PARK, Fairview, N. J.

Початок точно о год. 2.30 попол.

ВСТУП 50 цнт.

Запрошується всіх співчуваючих Українців о численне прибуття і провести веселий день на свіжім повітрю. Буде свіжа перекуска і холодні напитки. Рівнож богато несподіванок: перегони хлопців і дівчат, колесо щастя і спів.

Перворядна Орхестра

JOS. SCHLITT & JOSEPH P. GROBHOLS.

ДОРОГОВКАЗ: З Джерзи Сіти взяти Grove стріт-кару до Hoboken, там пересісти на Union Hill кару і їхати до Hackensack Plank Rd., а там пересістись на Bergen кару, котра завезе до парку.

З БЕЙОН сісти на Jackson кару і їхати до Palisade Station, там пересістись на Union Hill стріт кару і їхати до Hackensack Plank Rd. а там пересістись на Bergen стріт кару яка завезе до парку.

З НЮ ЙОРКУ сісти на West Shore Ferry на Вест 42-ій улиці або на Cortland St. переїхати Hudson River, там сісти на Union Hill стріт кару, їхати до Hackensack Plank Rd., там пересісти на Bergen стріт кару котра завезе прямо до самого парку.

Таксамо будуть джітні коло Нар. Дому (долина міста), 72 Morris Street, Jersey City, і на горі міста, 367 St. Pauls Avenue, Jersey City, котрі рушать з місця о годині 1.30 пополудни.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДАМИ ТРОХ ЗЛУЧЕНИХ ТОВАРИРСТВ: „ЗАПОРОЖСЬКОЇ СІЧИ", „УКРАЇНСЬКОГО ХОРУ І КЛЮБУ ЗЛУЧЕНОЇ МОЛОДІЖИ

— відбудеться —

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

в неділю 1-шого червня

JUNE 1, 1924.

BELVEDERE PARK, North Beach, L. I.

Парк отворений від години 10 рано до 11 в ночі.

Початок музики на галі від 12. в пол. до 11 в ночі

ВСТУП 50 ЦЕНТІВ.

НЕ ТРАТЬТЕ НАДІЇ.

У всіх — навіть найтяжших недугах можете відзискати здоровле. Нема недуг, щоб неможливо було їх повалити, тільки треба на час вдатися. Як Вам непомогли лікарства ані операції, то зайдіть до моеї канцелярії а будете здорові. Коли не поздоровієте, не заплатите мені ані цента. На всякі питаня відповідаю листовно.

DR. J. MILLER, D. C., PH. C. (МЕЛЬНИК)
49 E. 7th Street, New York, N. Y.

Кождого дня від 9. до 8. вечер. В неділі і свята від 9. до 1. пополудни.

ФІЛІЯ: 69 Chestnut St., Yonkers, N. Y.

DR. GARNELL, D. C. обслужить вас на тихсамих услівях. Години ті самі.

ПОЗИЧКИ НА РЕАЛЬНІСТЬ на першу і другу гіпотеку на догідних услівях.

РЕАЛЬНІСТЬ продаемо і купуемо

FEKETE & SON

2319—21 WEST CHICAGO AVENUE, CHICAGO, ILL.

TELEPHONE SEELEY 6050

Протягом 20 літ ми обслугували вдоволяючо наших клієнтів при позичках, інвестиціях, набуваннях реальностий, грошевій пересилці, шифкартах.—Справи правні даром для тих які спроваджують свої родини з України.

ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ Виплати в долярах на Україні

ОГНЕТРЕВАЛІ СКРИНКИ До винайму від $3.00 в рік і висше.

ДВА НАЙКРАЩІ І НАЙБІЛЬШ НЕОБХІДНІ СЛОВНИКИ!

Б. ГРІНЧЕНКО: „СЛОВАР УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ" В 2-Х ТОМАХ РАЗОМ 2180 СТОРІН—6 ДОЛЯРІВ

М. УМАНЕЦЬ І С-КА: „СЛОВАР РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ" В 1 ТОМІ, 1040 СТОРІН—3 ДОЛЯРИ

Прегарне підручне видання, у твердій обгортці (ціле полотно з витисками)! Повне 2-е видання давно вичерпаного першого накладу. — Необхідні книжки кождому ученикові, вчителеві, професорові, кождому інтелектуальному робітникові й взагалі кождому українському інтелігентові, що повинен плекати чистоту рідної мови!

Дістати можна в книгарні Свобода.

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ДОПИСІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збірка на політичних вязнів.

На хрестинах у д. І. Карпця зложили на політ. вязнів слідуючі: по $1.00: І. Карпець, З. Литовинський, П. Ганчарик, О. Водович, В. Горбатюк, С. Горбатюк, панна М. Возняк, М. Руснак, Д. Гавяк, В. Крук, І. Пелех, а Ф. Климентович 50 ц. — разом $11.50, які відослано до „Обєднання", щоб воно післало бідним мученикам, які караються по ляцьких тюрмах.

При кождій нагоді повинні ми помятати, щоби зібрати жертву на наші народні ціли.

Усім жертводавцям щире спасибі.

Кум.

ЛОС АНДЖЕЛЕС, КАЛ.

Відповідь на запити.

До нашого тов. „Любов" від. У. Н. С. ч. 302, прийшло чимало листів з ріжних сторін в Злучених Державах і Канаді, а в них запити, як виглядає той „земний рай", Лос Анджелес і околиця. У відповідь на це скажу передовсім, що це справді чудовий край, у якому нема ні зимна ні горяча, а цілий рік довкола прегарна, тепла весна. Саме місто Лос Анджелес займає простір 365 квадратових миль і числить около міліон мешканців. Дощі падуть тут ледви кілька разів в році. Нема ніколи сильних вітрів або бурий, а тільки легенький вітрець чинить воздух здоровим а климат найкращий у світі. Дуже мило вражає, що на горах мож бачити сніги, а у нас, на долі цвитуть всілякого рода квіти, а народ купається через цілий рік. Місто лежить недалеко від Спокійного Океану, а від заходу заслонене Скалистими Горами. Земля тут дуже дорога, бо у ній є ріжні мінерали, як олій, золото, срібло і горячі мінеральні води. Тут є повно садів з помаранчевими, цитриновими і оріховими деревами, а поміж них невеличкі фарми для хову курий і дробу. Є тут і фабрики ріжного рода, але їх меньше, ніж в Ню Йорку або Шикаґо. Тепер роботи не ідуть цілком добре, як звичайно перед президентськими виборами. Мешкання зимовою порою (як у вас зима) дуже тяжко дістати, бо богачі з усіх сторін приїзджають на той час сюди. В літі можна лекше щось найняти або й купити. Українців тут ще не видно богато, бо щойно зорґанізувалисьмо наш відділ У. Н. Союза „Любов". Тепер наша громадка постійно зростає. Нашої церкви ще нема, а є тільки російська, але думаю, що і наша тут колись буде. Українці мають тут ґросерні, реставрації і „барбер-шапи", а декотрі працюють по фабриках або по садах. Ми не ручимо за роботу, а тільки обіцяємо познайомити вас зі всіми обставинами. З Ню Йорку до нас 3500 миль ітреба їхати 4½ дня, а з Шікаґо 2500 м. і треба їхати 3 доби. Можна їхати кораблем через панамський канал; дорога тріває 15 днів. Здоровимо усіх і просимо не забувати за наш відділ У. Н. С., як приїдете до Лос Анджелес.

Секретар тов. „Любов".

Адреса:
Ukr. Nat'l Ass'n, Lodge „Love"
1848 E. 1st St., Los Angeles, Cal.

МИННЕАПОЛИС, МИНН.

Козацтву в Марокко.

Прочитавши листа з Марокко, Африка, в часописи Свобода ч. 77. з 2-го квітня с. р., від козацького отамана Андрія Незбієнка-Ріжка, як наше славне козацтво, що недавно здобувало волю і славу Україні, босе, голдне, ображене, на чужині, як на приманку тільки куска хліба, не бажаючи бачити в муках від наїзника і конання рідного краю з любим народом, вони пішли служити до чужинців як леґіонери-бойовники в дебрі Мароканської пустки, — в нашій громаді деякі одиниці зрозуміли козацьку тугу за рідним краєм, зложили поміж собою книжок (які вислано на подану адресу) і зложили $13.35 на закупно книжок і паперу до писання. Слідуючі зложили: Парскевія Коцюбова $1.50; Катерина Пилатюкова, Микола Ґрубрин, Петро Кулиняк, Стефан Ґаврик, Стефан Коцюба, Йосиф Литвин, Михайл Канюк, Яків Ґрубрин і Дмитро Колтик по $1.00; Антін Процай, Василь Рефцьо, Петро Бутрин і Іван Олійник по 60 ц.; Йосиф Ґреськів 35 ц.; Йосиф Переймибіда і Петро Мучман по 25 ц.

Товариство Запорожська Січ від. 385. У. Н. Союза ухвалило пренумерувати часопись „Свобода" на рік, щоби наші козаки на чужині не жалукувались на своїх побратимів за океаном. Слідами нашої громади повинні пійти і другі громади і вислати нашим козакам книжок, часописий ілистів і сповнити їх умильну просьбу, ного вони так сердешне бажають.

Тамошня адреса:
Fez-Moroc, Africa, 3 Reg. Etranger, Musipud M-le 3053, A. Richko.

Січовик.

ҐЕРІ, ІНД.

Представленне.

Старанням С. Лабая і щирих Українців та Українок завязано тут драматичний кружок, який на перший свій почин відограв в неділю, дня 4. мая 1924 штуку „Ох не люби двох!" Дивно було, коли глядіти було на сцену на гру сих людий, що майже всі перший раз виступали на сцені а так красно віддали сю штуку. Тай диво також, що хоча не дуже люблять наші тут інтересуватися укр. справою — то сей раз галя була переповнена по береги. Крім наших були також і чужинці.

Всі ролі випали бездоганно, а деякі навіть заслугують на похвалу. До сиж належать роля Максима відограна С. Лабаєм, роля Катерини відограна С. Софяк і роля мельника відограна І. Гриневичем. Всі інші особи як пані Крушинська в ролі Марцуні, д. Кукула в ролі Юрка, д. Гайванович в ролі Олекси, С. Стечик в ролі Герша і В. Андрусяк в ролі Хаскеля вивязалися цілком добре.

По представленню і перед представленнем був баль, на котрім грала січова музика з Шікаґо.

Честь Вам чесні Українці, що плекаєте рідну пісню, мову і штуку. Нехайже Ваше товариство в тім напрямі розвивається на славу і честь всьому українському народови. Честь і Вам С. Лабай, що дали почин до так гарного діла і що стараєтеся піднести укр. штуку в Ґери, Інд.

Гість.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МИРОВИЙ СУДІЯ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

Отсим подаємо до відома, що 1-го мая 1924 року заприсягнув Ілярій Степчук яко мировий судія на повіт Ессекс, Н. Дж., котрий зістав вибраний дня 6-го падолиста 1923 року на головних виборах в Нюарку. Ілярій Степчук родився в місточку Стремільче повіта Бродзкого в Галичині. По укінченню шкіл нормальних ходив до ґімназії Франца Йосифа а опісля до першої рускої академічної ґімназії у Львові.

В році 1911 по скіченню технічно-желізничої школи в Гливицях на Німеччині приїхав до Америки де есть добре знаний помежи Українцями і американським народом в своїй Варді де під нумером 103 Wallace Street, Newark, N. J., провадить свою канцелярію.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ОГРАБЛЮВАННЄ ІМІҐРАНТІВ

Законодавчий Комітет стейту Ню Йорк веде слідство фальшивих оголошень. Американська преса виявляє фальшивих докторів і їх методи.

Законодавчий Комітет стейту Ню Йорк, засідаючий в Сіти гол в Ню Йорку, чує що тисячі невинних еміґрантів натягаеся на міліони долярів річно, завдяки оголошенням фальшивих докторів та так званих їх інституцій, котрі говорять, що можуть вилічити всякі недуги. Іміґрантів позбавляесь не лишень їх тяжко запрацьованог огроша, але при тім їх недуги погіршуються так, що вкінци е запізно помочи їм.

МЕДИЧНИЙ ЦЕНТР, знаходячийся під ч. 318 Lexington Ave., являеся під тепер одинокою охороною для невинних іміґрантів супроти тих паразитів. Пацієнти приняті до лічення у Медичним Центрі платять ОДНАКОВУ настановлену ціну. Найбільшою, за звичайну пораду і лічення є оплати один доляр ($1.00). КОЖДИЙ ЗНАЄ, ЯКА Є ОПЛАТА І НІХТО НЕ ПЕРЕПЛАЧУЄ.

ЗІЗНАННЯ ПЕРЕД КОМІТЕТОМ.

Наслідком правдивої небезпеки іміґрантів перед фальшивими докторами та їх аґентів, головний доктор Медичного Центра ДОБРОВІЛЬНО прийшов перед сю законодатну слідчу комісію і ПІД ПРИСЯГОЮ зізнавав про гуманітарну роботу ведену сею інституціею, з чого комісія була вдоволена. Він вказував що плата одна, обслуга добра, та що лічиться іміґранта правильно, чесно і людяно. Він натякав що Медичний Центр не є інституція на бизнес. Він вказував що велике число публичних і приватних авторітетних людий переслідило роботу і методи Медичного Центра, одобряючи його в повні. Дальше, доказав що навіть та оплата одного доляра ($1.00) богато раз зменшена коли треба дати частійші лічення особі щоби чимскорше зменьшити недугу пацієнта.

Директор Медичного Центра свідчив дальше перед комітетом ПІД ПРИСЯГОЮ, що часто приходять люди до Медичного Центра, а по оглядинах показуеся, небракує їм нічого. В кождім такім випадку говориться їм про се щиро. Він сказав комітетови також що нераз такі люди вертають, кажучи що другі доктори говорили їм, що суть хорі на всякі хороби. В кождім такім випадку переконуеся їх що Медичний Центр є вповні ВІДВІЧАЛЬНИЙ в такім випадку і в сей спосіб захоронює здоровля і ощадности пацієнта.

Головний лікар Медичного Центра сказав комісії, що причина оголошуванняся сеї інституції в часописях є лишень та, щоби повідомити публику про її хосенну і гуманітарну працю для охорони і добра іміґрантів. А і тоді оголошення даесь лишень до сих часописий, котрих редактори особисто переконалися про ціли і працю Медичного Центра. Ся незвичайна чесність Медичного Центра здивувала слухачів комісії.

Підчас коли ми желаємо всім щоб зникли всякі хороби, ми рівночасно предкладаємо свою поміч тим, котрі жичать собі нею послужитися та скористати з обслуги МЕДИЧНОГО ЦЕНТРА і просимо прийти та переконатися на власні очи про правдивість повисшої заяви.

(Огол.)

Ню Йорк, 4. грудня, 1923.

MEDICAL CENTER, 318 LEXINGTON AVE., NEW YORK CITY

(близько 38-ої улиці).

Години: від 8. рано до 8. вечер. Неділі лише в часі замовленим.

Інституція зорґанізована НЕ для особистих зисків.

ПЕРШЕ ЩАДІТЬ—ВІДТАК ТРАТІТЬ

Ваші ощадности, коли щадите реґулярно, побудуєте свою власну хату, вишколите Ваші діти, або зможете зробити инше діло, яке з грішми можливе.

ВКЛАДАЙТЕ ВАШІ ОЩАДНОСТИ В НАС

— ПОЗАЯК —

Ми є Найстаршим і Найбільшим Банком в Скрентон.

Більше як одна третa скрентонських мешканців вкладає ощадности в нас.

Як Національний Банк, ми є під Державною контролею.

Наш Заряд Директорів є зложений з маєтних і успішних бизнесменів.

Ми знаходимося по середині — всі кари переїзджають попри наші двері.

Ощадність можете зачати в нас і з вкладом $1.00 і висше.

Ви знайдете у нас під одним дахом всі банкові функції — Позички, Бонди, Подорожну, Заграничну Виміну, Огнетривалі Скринки і Опіку.

FIRST NATIONAL BANK

SCRANTON, PA.

26 PIECE SILVER SET ONLY $2.99

ДАРОМ! 10-ДНЕВНА ПРОБА ДАРОМ!

Кожда господиня та приятелька сего письма повинна скористати з сеї подивляючої оферти бо такої дешевости ще ніхто Вам не предкладав. Зиобразіть собі що дістанете 26 штук столового срібла а се: 6 ножів, 6 відельців, 6 лижок, 6 малих лижочок, 1 ніж до масла, 1 лижочка до цукру, так як на ілюстрації вказано все за $2.99 ЛИШЕНЬ підчас сеї продажі. Кожда річ є солідного матеріялу, грубо нікльована і сріблена ҐАРАНТОВАНА НА 10 ЛІТ. Є се незвичайна дешевість бо від першого дня спродадисьмо 1200 тих „сетів" а позаяк маемо їх лишень 15.00, тому по так низькій ціні продамо їх скоро. ТОМУ НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ а замавляйте сейчас. Не присилайте гроший зараз, лишень виповніть понисший купон а $2.99 заплатите при відборі сего гарного „сету". Ґарантуемо вдоволення або звернемо гроші. З Канади чи Мексика гроші $2.99 мусять бути прислані з замовленнем. UNION SALES CO., Inc., Dept. 560, 15 So. Desplaines St., Chicago, Ill.

ДАРОМ 10 ДНЕВНА ПРОБА Купон No. 300

Union Sales Co., Inc., Chicago, Ill.

Панове: Прошу прислати мені „сет" столового срібла по вашій великій розпродажі за котрий при відборі заплачу $2.99, Вашу ціну. Як що не буду вдоволений, відошлю все а Ви звернете мої гроші.

ЛИШЕНЬ ОДИН „СЕТ" З КУПОНОМ ЗА СЮ СПЕЦІЯЛЬНУ ЦІНУ $2.99.

Жаден „сет" за ту ціну не буде проданий без купону

Імя ....

Адрес ....

Місто .... Стейт

ДО ЕВРОПИ СЕГО ЛІТА

Ви можете поїхати до Европи і вернутися протягом шість місяців без всякої обави, щоб Вас не пустили назад до Злучених Держав. Ви дістанете посвідчення від Лінії Злучених Держав запевняюче Вас про се. Поспитайтеся свого агента про сю нагоду. Третя кляса Лінії Злучених Держав НЕ є стиредж. Повні воздуху, вовільні каюти на 2, 4 і 6 осіб, чисте білля і вигідні сінники. Добре готовлений харч і доволі. Велика промевада. Концерти що дня. Познакомітеся про американські кораблі перше. За цінами, відіздами і другими інформаціями голосіться до

UNITED STATES LINES
45 Broadway, New York
Завідуючі управителі або місцеві агенти
United States Shipping Board

ФАРМИ!

ФАРМА В НЮ ДЖЕЗИ.

Фарма 149 акрів, 15 акр. жита, 15 пшениці, 17 вівса, 20 кукурузи, 20 ліса, решта сіно і пасовиско, 18 тон тогорічної кукурузи, дім на 9 кімнат, 7 инших будинків, 13 коров, бик, 2 ялівки, 300 курий, 500 курчат, молотілька, 3 коні, трактор, фармерська машинерія, автомобіль, 50 миль від Ню Йорку. Ціна $12.500, вплати $5.500.

Фарма 70 акрів, 10 акрів ліса, сад, дім на 7 кімнат і 5 инших будинків, 2 корови, 2 коні, стадо курий, 10 акрів вівса, 12 кукурузи. Ціна $5000, вплати $2000. A. MIKRUT, 103½ St. Mark's Pl., E. 8th St., New York City.

ЗАКЛАДАЄТЬСЯ
УКРАЇНСЬКА КОЛЬОНІЯ
В НЮ БРОНСВІК, Н. ДЖ.

в дуже гарній околици, близько 78 великих фабрик, стріт-кара, штори, школа і т. д.

Компанія будує доми 4-5-6 румові на ордер.

Тепер найвідповідніша пора вибрати собі найліпші льоти під будову, тому не відкладайте, лише приходіть або пишіть до:

ПЕТРО ГРИГОРАК, Room 230,
5 Beekman St., New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ фарма 112 акрів, 40 акрів орної землі решта ліс і пасовиско, вся будівля нова, новий сад всяких овочів, 2 милі до малого місточка Chesterfield, школа і почта близько хати. По близші інформації пишіть до PAUL SENKIW, Box 95 Chesterfield, Conn. 123-26

ФАРМА 70 акрів близько місточка, 20 акрів ліса і пасовиска, решта орна земля; дім на 5 кімнат, великі другі будинки, сад, 2 добрі коні, 2 корови, 2 безроги, 300 курий і машинерія. Ціна $4,800, половина готівкою. Kerstner (знавець фарм), 27 Brown Street, Flemington, N. J. 126-28

ДУЖЕ ТАНО спродам 2 лоти близко Somerset, N. J. Інтересованих прошу голоситись особисто на адресу:

ATANAZ YUREZKO,
235 E. 102 St., Apt. 10, 2nd floor,
125-26 New York City.

ПРОДАЄТЬСЯ

Дім на 4 кімнати, електрика, лота 100x50. Ціна $2,300.

Дім на дві фамілії мурований, 5 лотів, дві корови, кури. Ціна $3,700.

Дім на дві фамілії, 8 лотів в добрім місци. Ціна $8,000. 127-27

Голоситися до:
S. GRENTUS,
59 Beacon St., Newark, N. J.

МАЛА ФАРМА
10,000 квадр. стіп
Близько Ню Йорку.

$450. — $50 завдатку а $5.00 місячно. 5 мінут ходу до великого міста, один блок від школи. Близко 50 фабрик, склепи і церков. Висока, суха і рівна земля. Mr. SOBKOW Builder, Room 910, 63 Park Row, New York City.

НА ПРОДАЖ

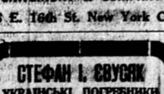
Дім на 3 фамілії по 5 кімнат і ванна, горяча вода в Бронкс. Ціна $9500, готівкою $2900.

Дім на 18 фамілій з двома склепами в бизнесовій дільници, рент $3000. Ціна $23,000, готівкою $7000. 20-26

Дім на 20 фамілій по 3 кімнати на фамілію, рент $2800. Ціна $17,500, готівкою $5000.

GAWLINSKY & COMPANY
426 E. 16th St. New York City

СТЕФАН І. ЄВУСЯК
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга чесна і дешева. Достарчується автомобілі на весіля, хрестини і другі оказії. Удавайтесь до своєї!
ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 1745
48 Prospect Av., Bayonne, N.J.
Telephone 540

ЯК ЖИВЕ ПОЛТАВА?

У великодну пятницю, дня 25. квітня с. р. переїздила з Полтави через Львів чеська горожанка пані Евгенія Н., вдова по б. австрійським урядннку зелізниць. Їхала до Братислави щоби відтам забрати на Україну свого сина та побрати признану їй праським міністерством зелізниць емеритуру по чоловику, який за Австрії не служив навіть в Чехії, тільки в Галичині і на Буковині.

Своїми поміченнями з Полтави й Полтавщини вона вельми радо поділилась з одним знайомим їй українським громадянином, що перебуває у Львові, які отсе подаємо за Львівським „Ділом":

В Полтаві п. Евгенія Н. мешкає у сина, що є лектором німецької мови й українознавства при агрономічно-кооперативній техніці і має платню 100 червінців.

Пані Н. захоплена Полтавою й Полтавщиною пі дкождим оглядом, а головно під оглядом національної свідомости. На всіх улицях Полтави, у всіх урядах, крамницях, магазинах і т. п. чуєш тільки українську мову. Зацікавленне нашою долею (галицьких Українців) незвичайно велике.

Приватні крамниці слабше розвиваються (мабуь через висші податки), зате дуже гарно проспєрують кооперативи. Місця тих Москалів в урядах, які не всилі приноровитись до нових обставин та вимог пробудженої української нації, займають Українці. В Полтавщині і без дозволеної згори українізації дійшло до того, що навіть Жиди носять вишивані сорочки; беруть участь в українських виставах, співають українські пісні, — словом почувають себе більше Українцями як Жидами.

Крамниці в Полтаві переповнені товарами чеськими, німецькими й англійськими (своїх власних ще мало). Ціни на шкіру, полотно, матерії майже такісамі як в Польщі; харчі на половину дешевші.

Школи й взагалі просвіта поставлена дуже гарно. Всюди закладаються курси для неграмотних, захисти для сиріт і дітий.

Про смерть бл. п. Бесарабової довідалось там українське громадянство в три дні пізнійше як у Галичині.

УВАГА! PASSAIC, N. J. І ОКОЛИЦЯ!
Заходом Укр. Сп. Ам. Кружка
відограється драма в 5. діях під з.:

„ЄВРЕЙСЬКИЙ РОЗВОД"

в Гали П. Ґліт, 128 3-та ул.
В СУБОТУ, 31-го МАЯ, 1924 Р.
о годині 7.30 веч. — Вступ 50 цнт.

Проситься усіх пасайських і дооколичних о ласкаву присутність, де будете мали нагоду побачити цю чудову драму, котра тільки перший раз ставиться в Пасейку найлучшими аматорськими силами. Дохід призначений на просвітні цілі. — Комітет. 126

В СУБОТУ, 31-го МАЯ, 1924 Р.
Культурно-Просвітна Секція Укр. Демократичного Клюбу
улаштовує першу
ЛІТЕРАТУРНО-МУЗИЧНУ ВЕЧІРКУ
в льокали Укр. Демокр. Клюбу
59 St. Mark's Place (8th St.)
Початок точно о 8-мій годині вечер.
В програмі візьмуть участь визначні артистичні сили. Виділ.

ПОДОРОЖУЮЧИ
між УКРАЇНОЮ І НЮ ЙОРКОМ
через
ДАНЦІҐ або ГАМБУРҐ
на славних „О" кораблях
ROYAL MAIL
Знаменита обслуга і кораблі дуже часто курсують.
ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
26 Broadway, New York City

ЦЕРКОВНІ ПІСНІ
ПІД НОТАМИ
ЦІНА 50 ЦНТ.
Можна набути в
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

СТАНДАРД БАНК

Найпевнійше місце для ульокования заощаджених грошей.

Приймає ощадности на книженку і платить 4%

Пересилає гроші до краю і доручує в долярах на місци замешкання.

Продає шифкарти до і з краю по цінам Корабельних Компаній.

Полагоджує справи нотаріяльні тутешні і старокраєві.

Отворено вечерами до 8-мої години.

Голосіться особисто або листовно в рідній мові до:

STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

ЗМІНА АДРЕСИ.
ДР. К. Д. БІЛИК
повідомляє, що тепер урядує від 9 до 10 години рано і від 6.30 до 8. години вечер 52 E. 7th St., Tel. Dry Dock 5143, і від 4. до 6. години 120 East 34th St., Tel. Caledonia 9014.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Евні.
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія
Говорить по українськи
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Наймодерніші електричні апарати.

СПЕЦІЯЛІСТ
ХРОНІЧНИХ НЕДУГ
МУЩИН І ЖЕНЩИН
як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, висилення нервів, ревматизм, острі нервові і хрящеві недуги.
Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. & Irving Place
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

ДР. АНДРЕЙ БОРАК
ХИРОПРАКТОР
110 EAST 17th St., NEW YORK, N. Y.
Понеділок, середа, пятниця від 10 рано до 8. вечер.
Вівторок, четвер, субота від 2 до 8.
Неділя від 10. до 1.
Пишіть по оказове число „Хиропрактика"

АКУШЕРКА-МАСАЖИСТКА
Житомирського заведення породів і Київського Зайцевського шпиталя.
ПОРАДИ І ПОМІЧ.
B. E. SHMULENSON,
271 E. Broadway, 5th fl., New York
Tel. Orchard 8121

ПОКОНАЙТЕ СВОГО ВОРОГА

Ваш небезпечний ворог є тут в Америці, а ним є те, що Ви не почуваєтесь тут як у себе в дома. Не можете поняти дійсного життя Американця, бо не можете з ним порозумітися і розмовитися задля незнання англійської мови. Нашою легкою методою Ви навчитесь мови протягом 3 місяців через почту. Сотки учеників вивчились в нашій школі. Маємо богато вдячних письм. Пробні лекції і подробиці висилаємо за 10 цнт. грішми або марками, можна і канадійськими. Адресуйте: (3)

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,
Dept. 92K, 210 W. 147th Street,
New York City.

ДОМИ
в Ню Йорку і околиці продаємо на вигідні сплати.
По інформації звертайтесь до:
S. KOWBASNIUK
244 Ave. A, cor. 15th Street
NEW YORK, N. Y.
Офіс отворений від 9. години рано до 9. години вечером.

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ.

Повість з галицького життя.

(Продовження).

(16)

— Певно, що пораджуся, а завтра поїду до Самбора і поговорю ще з опікуном Галі о. Дубовим. То розумна голова...

— Так сину, ти розумних людий радься, але і свій розум май.

З того дня в хаті Пандяків настала сумна година. Всі були пі двражіннем, що якесь велике лихо їх жде.

Другого дня поїхав Василь до Самбора і в першу чергу зайшов до о. Дубового та розповів йому свою розмову з батьком.

Я, знав, каже о. Дубовий, що до такої розмови між вами прийде, лише я не припускав, що ця розмова таку різку прибере форму. Ваш батько очевидно небезпечний чоловік і упрямий. Але не беріть собі цього до серця і не припускайте собі зараз до голови що найперше я вже мав одну розмову з ним на цю тему і я йому поставив таку альтернативу, яка бачу з його розмови з вами влізла йому в голову.

— А що це за альтернатива?

— Вибачайте, але поки що, я вам цього сказати не можу, бо це би переорощувало мені витичену дорогу. Скажу вам опісля. Я ще раз з ним поговорю на розум, і надіюсь, що поступиться.

— Я би теж хотів поладнати діло по доброму, і з батьком не зривати, бо всеж то мій отець.

— Воно гарно, що ви так думаєте, але годі знову повинуватися батькови в таких дурницях і забаганках. Богач лише про богацтво думає.

— Я догадуюсь, що в справу вмішався якийсь посередник. Батько має будівельні інтереси в ріжних околицях. Певно піддали йому думку на якусь богату попівну, і хоче поторгуватися.

— І це може бути, хоч такі махлерства дуже погані і недостойні священика.

— Як же ми тепер поведемо діло?

— Ми зробимо так: я скажу моїм ученикам з Підболотців, щоби за вашим батьком зорили, а коли приїде, щоб його запросили до мене. З другого боку хай о. Городецький уговорює його також від себе. Батька тепер нема дома.

— А колиж вернеться?

— Того ніхто не вгадає, бо часом нема його і дві неділі.

Доперва від о. Дубового пішов Василь до Підліських його приняли як звичайно радо. Та Василь все ще не міг успокоїтися від вчерашньої розмови з батьком. Був сумний, хоч як намагався показувати з себе веселого. Його помішання завважила і мати і дочка. Перша відгадала причину його смутку друга не знала нічого. Підліська рішилася поговорити сьогодня з Василем на розум. Колиб справді Василь пішов за думкою свого батька і торгувався за посаг вона поклала собі зараз заручини зірвати і вицофатись з тої ідиллї з честю. Її дочка не може бути предметом торгу. Правда, що про її заручини знали всі, і таким зірванням вона опозорилабись, але кождий її виправдає, бо вона нічого цьому не винувата. Останеться старою панною, то і такі живуть якось на світі. Але на сам спогад, стародівоцтва зробилось її жаль дитини і сльоза мимо волі закрутилась в очах. Таке було нераз від тої прикрої розмови з старим Пандяком. Але хай буде, що хоче, а вона ніколи своєї дитини не упокорить.

Підліська вислала за чимось Ганю з кімнати і остала сама з Василем.

— Пане Василю! Всі знають, що ви заручені з Ганею. Я по ваших освідчинах вважала це певним і не робила з цього перед людьми секрету. Пригадую вам, що за посаг ми ніколи не говорили ні словечка. Ви такої мови не зачинали, а я нічого не обіцювала. Ви знали добре, що те все, що я маю достанеться нікому другому, хиба одній Гані. Мій син вже давно з цим погодився, бо він вже взяв свою частину в тім, що ми його вивели в люди. Я вже за вашою згодою зачала ладитись до весілля. Аж перед недавним часом ваш батько, ні сіло ні пало, став за посаг Гані так брусувато удоминатися, що я хотіла йому наговорити, що йому належалося і випросити за двері. Мене лише ця думка від того здержала, чи ви не поділяєте бажання батька чи ні. Ви це добре знаєте, бо перед вами я немаю секретів, що я крім цього домика немаю нічого більше. І як довго я живу, цей домик мусить бути моїм. Я знаю, що на старість мої діти даліб мені кусок хліба, та я на ласці жити не хочу і хочу мати щось своє до смерти.

— Добродійко, каже Василь, цілуючи її в руку — Мені дуже соромно за батька, бо він зробив це проти моєї волі і без мого відома, та вмішався не в своє діло. я стою на тімсамім становищи, що й перше, і посаг лдя мене підрядна річ, котра не то що не буде рішати, але взагалі не буде про неї розмови. Я на посаг не полюю, а на доказ цього хай буде це, що за цілий час моїх богословських наук моя нога нестанула ні в однім домі, де є посажні дівчата. За неделікатність мого батька я дуже перепрошую. Прошу мати те на увазі, що мій батько селянинин-дук, що все мірить на гроші, і по богацьке думає. Я сам і при помочи мені прихольних людей буду старатися батька по доброму уговорити, а колиб це не повелось, то не зважаючи на жадні наслідки піду проти його волі за голосом мого серця і совісти. Панни Галі я не покину за ніщо в світі.

У його дріжав голос зі зворушення. Підліська розплакалась теж. Василь цілував її в руку, а вона поцілувала його в голову, а відтак обняла її своїми мозолистими руками начеб його благословила. Вважала тепер справу за покінчену. У неї начеб захмарене небо прояснилось. Була певна, що її дитина за таким чоловіком буде щаслива.

(Дальше буде).

БАЛЬ ЗБАРАЖЧАН В НЮАРКУ!
Місцевий Комітет Збаражчан в Нюарку, устроює
В СУБОТУ, 31-го МАЯ 1924 Р.
в Укр. Робіт. Домі,
59 BEACON ST. NEWARK, N. J.
ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ
Початок балю година 7.30.
Вступ лише 35 центів.

Весь дохід з Балю призначено на будову Українського Дому в Збаражі, тому просимо о численну участь, особливо, просимо родимців з сусідних повітів, як Тернопільського, Скалатського, Рогатинського та Бродського повіту прибути на нашу забаву й помогти нам як добрий сусід сусідови. 126

Взиваємо всіх Збаражчан з Нюарку і околиці прибути обовязково на цю першу забаву Збаражчан.

На бали буде першорядна музика Демяненка, свіжа смачна перекуска і ріжні виграшки. Пиво як сметана. Сотка дівчат красавиць — стількиж молодців-соколів. Словом хто прибуде радо повитаємо, ручимо за повне вдоволе—нне. До побачення на бали.

УВАГА! ДЖЕРЗИ СИТІ І ОКОЛИЦЯ!
Заходом Укр. Н. Драм. Т-ва
поставиться комедію в одній дії А. Лопатинського під н.:
ДВА ДОМИКИ А ОДНА ФІРТКА
І БАЛЬ
В СУБОТУ, 31-го МАЯ, 1924 Р.
в гали 387 Grand St., Jersey City, N. J.
Початок о 8-ій вечер. — Вступ 40 ц.
Запрошується укр. роб. о численну участь. 126

У СПРАВАХ ІМІГРАЦІЙНИХ
пишіть по близші інформації або голосіться особисто до:
MR. W. ZAHAJEWICH,
470 W. 23rd St., New York, N. Y.
cor. 10th Ave.
особливо коли хочете СПРОВАДИТИ кого зі старого краю.

CUNARD
ДО ГАЛИЧИНИ
в найкоротшім часі кожду середу на 3-ох поспішних кораблях
БЕРЕНҐАРІЯ АКВІТАНІЯ
МАВРЕТАНІЯ
(через Шербурґ і Савтгемптон)
Коли хочете спровадити сюда рідню з Галичини, замовляйте тепер шифкарти. Наші офіси в Галичині дадуть їм необхідні вказівки і пораду. Всім пасажирам 3-тої кляси даються осібні каюти. Чистість і харч без порівнання. За інформаціями вдавайтеся до місцевих агентів або

CUNARD LINE
25 BROADWAY NEW YORK

ПАТЕНТИ

Безплатно пішлемо наш прегарно ілюстрований патентовий підручник. Пишіть по него днесь по українськи.

В справах патентовання винаходів і продажі патентів звертайтеся до скорих і уctивих патентових адвокатів на адресу:

BRYANT & LOWRY
310 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.
Successor to A. M. Wilson, Inc

NEW YORK
HAMBURG
United American Lines
(HARRIMAN LINE)
Joint Service with
HAMBURG AMERICAN LINE
НАЙКОРОТША ДОРОГА
ДО ВСІХ ЧАСТИЙ
УКРАЇНИ

Відїзд кождого тижня з нашими люксусовими кораблями. "Resolute", "Reliance", "Albert Ballin", "Deutschland" маючі I. II. і III. клясу та популярні кораблі "Mt. Clay", "Cleveland", "Hansa", "Thuringia" і "Westphalia", маючі кабіни і III. клясу. Вдоволяюча обслуга, знаменитий харч, миле окружение.

UNITED AMERICAN LINES,
35-39 Broadway,
New York, N. Y.
або уповажнені агенти.

НЕ МОЖЕТЕ ЗАПЛАТИТИ ЗА БОГАТО, ЩОБИ ПОЗБУТИСЯ СОЛІТЕРА.

Міліони долярів не булоби забогато за успішне усунення солітера з кишок маючого його чоловіка. Бо монстер сей точить Ваше життя та зїдає його помалу. Подумайте пятьдесять

фітів довгий хробак живлячийся на соках Вашого жолудка з їди яка має дати Вам чисту здорову кров. Солітер забирає те все для себе. Що більше, росте денно і потребує більше поживи денно, що означає, що Ви дістаєте все меньше. Жаден мотор чи машина не може рушатися без сили. Тим меньше людський організм, ся чудова творчість, робити свою роботу без поживи. Наслідки не до описання сюди. Смутна історія солітера є, що його симптоми так споріднені з иншими слабостями, що тяжко пізнати його. Що з сего слідує? Бідний терплячий чоловік лічиться на инші слабости, натурально без полекші тоді коли якби спізнано що се солітер, можнаби його скоро усунути. Правдиві познаки паразита суть відпадки частями при стілци, похожі знаки, втрата апетиту, обложений язик, горячка, біль жолудка, хребта і ніг. Заперття в гортанці, часте плютте, несмак, газ, чутте повзання в жолудку і кишках аж до горла, нестравність, завороти, біль голови, умліванне, вихуділість, темні знаки під очима. Жовта шкіра, втрата ваги, знеохота до життя, праці, без амбіції, все лінивий. Епілептичні напади суть знані як причини хробака в еліментарнім каналі, який нераз дорастає до пятьдесять фітів. Подумайте кілько треба поживи кормити такого монстера. Солітер повзучий з жолудка до гортанки, може вдусити свою жертву. Ви не можете заплатити за богато щоб його позбутися. Ліпше дістаньте добре лікарство, лучше заплатіть тепер, як Ваші приятелі мають платити похоронні кошти. Дістаньте Laxtan днесь, славне средство на солітера за $10.48 та чуйтесь ліпше завтра. Побачіть як скоро скористаєте на вазі, як скоро вернеся кольор лица, раз сей хробак є з Вашого системy. Не діставайте дешеві лікарства, вони можуть пошкодити. Laxtan продаєся лишень у Laxal Med. Co., 348 Laxal Bldg., Box 963, Pittsburgh, Pa. Напишіть літа. На асекурованне пачки додайте 25 цнт. більше.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

NORTH ARLINGTON напроти публичної школи на Ridge Road. Лоти під будову 25x100, $200 згори, $15 місячно. Всі уліпшення, вода, газ, електрика, хідники; можна сейчас будуватися. Будівничі позички. Public Service Development Corp., 123 Liberty St., New York City. 113-15

ХТО ЖАРТУЄ, той не сумує, щож здоровше — певне що жарт. Хочете і Ви бути веселим, насміятися до волі? Пишіть по наш циркуляр а певне не заведетесь. Магічні карти, книжки про магію, про женщину, магічні кістки до грання і т. п. Пишіть залучуючи 4 цнт. на відповідь до: International Sales House, 184 E. 7th St., New York City.

НА ПРОДАЖ БУЧЕРНЯ
з мармуровим урядженнем, продаєся по причині відїзду з міста. Інтерес між Українцями і Поляками, вироблений. Голоситися до штору під ч. 25-6
251 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ТРОХА ЗЕМЛІ і життє; зменьшіть дорожнечу життя; виховуйте кури, огородовину. $200 згори, $15 місячно. Реальність близько школи, склепів, кар і босів; пять центів до Нюарку; вибір 5—6 кімнат доми; легкі услівя. MELZER, 123 Liberty St., New York City. 13-15

СЕКРЕТНІ КАРТИ, магічні, читання, витягання та ріжні инші штуки, книжки магічні до показування штук можете купити в нас та богато других несподіванок. Пишіть всі, старі і молоді, ще днесь по наш ілюстрований катальоґ, залучаючи 10 ц. а не пожалуєте. FAZ, P. O. Box 3682, Philadelphia, Pa. |95|

NORTH ARLINGTON, близко школи, склепів, кар і босів. З пять кімнат бонґало. $300 згоди, $300 коли скінчений. Решта $25 місячно. Public Service Development Corp., 123 Liberty St., New York City. 13-15

ДОРОГИЙ БРАТЕ, русская типографія перейшла під український заряд. Я працював там і мав добру платню, тепер стратив бо до роботи принимають лиш тих, що знають українську мову, — так пише оден жидок з Одеси до свого брата в Ню Йорку. Ви знаєте українську мову, ще навчіться друкарства. На Україні є вільних 100,000 друкарських посад. Коли будете знати друкарство, буде запевнена Ваша будучність. В українській друкарни Базар Пресс за три місяці вечерами науки, можете навчитись. Пишіть або голосіться на адресу: БАЗАР ПРЕСС, 30 E. 7th St., New York City. 126

УВАГА! УКРАЇНЦІ! УВАГА!

Першорядний будівничий, Українець, котрий будує по умірковaним цінам, далеко дешевше як чужі будівничі, котрі беруть дорогі ціни тай нераз сміються ще з Вас. Тому огляніться родимці і відноситься до мене як збудую танше і ліпше.
Голосіться до:
P. M. KUSHNIER,
BOX 489, BABYLON, N. Y.
10,14,16,20,24

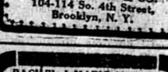
SANTAL MIDY
КАТАР МІХУРА

Мущини! Хороніть себе перед всіма заразливими хоробами
SAN-Y-KIT
Охороняє для мущин. Дає найбільшу охорону
Велика рурка 35 цнт., Kit (4's) $1.00
У всіх аптиках або у San-Y-Kit, Dept. 8,
92 Beekman St.,
New York
Пишіть по циркуляр

ТІЛЬКИ НАТРІТЬСЯ НИМ!
Коли Ви заатаковані ревматичними болями або недомагаєте на невральґію, лумбаґо, болі у вязах і мускулах—натирайтесь ліниментом
PAIN-EXPELLER
Зарег. в Пат. офісі Зл. Дер.
Pain-Expeller поможе Вам, як поміг несчислимим тисячам протягом довгих літ. У аптиках по 35 і 70 цнт.
F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th Street,
Brooklyn, N. Y.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Український погребники

Без ріжниці в котрій стороні Шікаго або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і заошадіть гроші.
2157 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4252 & 4253